

**ПРИВАТНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«МІЖНАРОДНИЙ ЕКОНОМІКО-ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ АКАДЕМІКА СТЕПАНА ДЕМ'ЯНЧУКА»**

**ПЕДАГОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА ПСИХОЛОГІЇ**

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
БК 3.3 КРИЗОВЕ КОНСУЛЬТУВАННЯ ОСОБИСТОСТІ**

Рівень вищої освіти:	другий (магістерський) рівень
Галузь знань:	С «Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини»
Спеціальність:	С4 «Психологія»
Освітня програма:	«Психологія»

Робоча програма з навчальної дисципліни «Кризове консультування особистості» для студентів другого (магістерського) рівня вищої освіти за освітньою програмою «Психологія» спеціальністю С4 «Психологія» галузі знань С «Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини»

Розробник: к.психол.н., доцент Михальчук Ю.О.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри психології

Протокол № 1 від «27» серпня 2026 року

Завідувач кафедри,
к.психол.н., доцент

(підпис)

(Михальчук Ю.О.)

(прізвище та ініціали)

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої програми «Психологія»

Гарант освітньої програми,
к.психол.н, доцент

(підпис)

(Михальчук Ю.О.)

(прізвище та ініціали)

Схвалено навчально-методичною комісією педагогічного факультету

Протокол № 1 від «28» серпня 2026 року

Голова НМК

(підпис)

(Сойко І.М.)

(прізвище та ініціали)

1.Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4	Галузь знань: С Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини	Вибірковий освітній компонент	
Загальна кількість годин – 120	Спеціальність: С4 Психологія ОП Психологія Рівень вищої освіти: другий (магістерський)	Рік підготовки:	
		2-й	2-й
		Семестр	
		3-й	3-й
		Лекції	
		20- год.	8- год.
		Практичні, семінарські	
		20- год.	8- год.
		Самостійна робота	
		80 год.	104 год.
		Вид контролю: залік	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Сучасне суспільство стикається зі зростаючою кількістю кризових ситуацій, що пов'язані з війною, вимушеним переселенням, втратою близьких людей, професійним вигоранням, насильством, серйозними захворюваннями та іншими життєвими викликами. У таких умовах психолог повинен мати знання та практичні навички для надання своєчасної, професійної і ефективної психологічної допомоги тим, хто перебуває в кризових станах. Вивчення цього курсу надає майбутнім психологам можливість: зрозуміти природу, механізми виникнення та закономірності розвитку кризових станів; виявляти психологічні прояви стресу, травми, горя, втрати, суїцидального ризику та інших криз; оволодіти сучасними методами кризового консультування, втручання та першої психологічної допомоги; навчитися оцінювати психологічний стан клієнта, визначати рівень ризику та розробляти ефективну стратегію психологічної підтримки; розвивати професійні компетентності для роботи з різними категоріями клієнтів: дітьми, підлітками, дорослими, літніми людьми, військовослужбовцями, ветеранами, внутрішньо переміщеними особами та їхніми сім'ями; дотримуватися професійно-етичних принципів і працювати в умовах підвищеної емоційної напруги, зберігаючи власне психологічне благополуччя. Цей курс набуває особливої значущості в умовах воєнного стану та післякризового відновлення суспільства, коли чимало людей потребують психологічної підтримки, адже психолог повинен бути готовим швидко реагувати на кризові ситуації, допомагати клієнтам відновлювати психологічну рівновагу, активізувати їхні внутрішні ресурси, сприяти адаптації до нових життєвих умов і запобігати розвитку довготривалих негативних психологічних наслідків. Таким чином, курс «Кризове консультування особистості» є важливим складником професійної підготовки психологів, формує комплекс знань, практичних умінь і професійних компетентностей для надання кваліфікованої психологічної допомоги людям у кризових ситуаціях і підвищує ефективність психологічної практики в сучасних умовах.

Мета: забезпечити професійну компетентність практичних психологів у сфері підготовки та кваліфікованого проведення кризового психологічного консультування особистості.

Завдання: опанування основ кризового психологічного консультування особистості і ознайомлення з широким спектром психологічного впливу дасть можливість студентам свідомо й функціонально впроваджувати у вітчизняну психологічну практику ефективні методи допомоги пацієнтам. Знання, здобуті при вивченні курсу «Кризового консультування особистості», є підґрунтям для подальшої поглибленої фахової спеціалізації практичних психологів.

Після вивчення дисципліни здобувачі вищої освіти: набувають здатності застосовувати знання у практичних ситуаціях; здійснювати практичну діяльність (тренінгову, психотерапевтичну, консультаційну, психодіагностичну) з використанням науково верифікованих методів та технік; приймати фахові рішення у складних і непередбачуваних умовах, адаптуватися до нових ситуацій професійної діяльності; оцінювати межі власної фахової компетентності та підвищувати професійну кваліфікацію; дотримуватися у фаховій діяльності норм професійної етики та керуватися загальнолюдськими цінностями; розробляти та впроваджувати інноваційні методи психологічної допомоги клієнтам у складних життєвих ситуаціях; застосовувати сучасні методи психологічної допомоги людині в контексті впливу стресової / травматичної ситуації, в тому числі постраждалим від насильства та воєнного терору; надавати психологічну допомогу особам з інвалідністю, розробляти методи психологічного супроводу в адаптації до нових життєвих умов, формувати моделі посилення ресурсів резильєнтності особистості в умовах кризових подій.

Після вивчення дисципліни здобувачі вищої освіти набувають навичок розробляти програми психологічних інтервенцій (тренінг, психотерапія, консультування тощо), провадити їх в індивідуальній та груповій роботі, оцінювати якість; надавати кваліфіковану психологічну

допомогу особистості у складних життєвих ситуаціях для активізації ресурсів її життєстійкості; демонструвати навички надання психологічної допомоги особам з інвалідністю, здійснювати розробку методів психологічного супроводу в адаптації до нових життєвих умов, застосування методів емоційної та когнітивної саморегуляції для гармонізації психічного стану та оптимізації власної діяльності.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Психологічне консультування та кризові стани особистості

Тема 1. Поняття, причини та особливості переживання кризових станів у житті людини. Поняття кризи. Динаміка кризи. Причини кризи. Психологічні особливості кризи. Особливості переживання кризи

Література: основна [2; 4; 11; 13; 17] допоміжна [3; 7-9; 11]

Тема 2. Загальна типологія кризових станів. Окремі типології кризових станів. Кризові стани за П.П. Горностаєм

Література: основна [1; 2; 13-14; 22-24] допоміжна [3; 7; 9; 11]

Тема 3. Вік як причина життєвої кризи. Поняття про вікові кризи та періодизацію вікового розвитку. Вікові кризи дитинства. Вікові кризи дорослішання та дорослості.

Література: основна [6; 15; 18; 21; 22] допоміжна [1; 7; 13]

Тема 4. Втрата як причина життєвої кризи. Горе як реакція людини на втрату. Сімейні кризи. Хвороба як втрата здоров'я. Професійна криза. Тюремна криза.

Література: основна [3; 4] допоміжна [8-9; 11]

Тема 5. Консультування в кризових станах. Клієнти із психосоматичними розладами. Походження психосоматичних розладів. Завдання консультанта. Прояви депресії. Особливості консультування клієнтів, що мають депресивні прояви. Причини суїциду. Робота із клієнтами, що мають суїцидальні наміри. Завдання консультанта. Клієнти з тривожною поведінкою. Причини тривожності. Завдання консультанта. Причини страхів і фобій. Робота з клієнтами зі страхами та фобіями. Причини ворожості і агресивності. Робота психолога із ворожо налаштованими клієнтами. Невмотивовані клієнти. Завдання консультанта

Література: основна [7-8; 12; 20; 22] допоміжна [2; 4-5; 7; 10; 12]

Тема 6. Кризове консультування на службі «Телефон довіри». Робота служби «Телефон довіри». Психогігієнічна та профілактична складова у роботі консультантів «Телефону довіри». Супервізії для консультантів служби «Телефон довіри»

Література: основна [21; 22; 25] допоміжна [1; 7]

Тема 7. Кризове консультування клієнтів похилого віку. Психологічна характеристика старості як періоду життя. Принципи ставлення суспільства до громадян похилого віку. Зміст і специфіка психологічного консультування людей похилого й старечого віку. Процедура психологічного консультування людей похилого та старечого віку. Психологічне консультування людей похилого віку в критичних ситуаціях та кризових станах. Робота психолога з людиною похилого віку, яка помирає.

Література: основна [19; 21-22] допоміжна [4; 7]

Змістовий модуль 2. COPE-стратегії та ресурси особистості

Тема 8. Стратегії подолання кризових ситуацій у контексті індивідуальних властивостей особистості. Копінг як спосіб справлятися зі стресом. Диспозиційний підхід до

подолання стресу. COPE-підхід до подолання стресу. Проблемно-фокусовані / емоційно-фокусовані копінг-стратегії.

Література: основна [5; 9; 10; 16] допоміжна [3; 6; 14]

Тема 9. Теоретичні основи та стратегії психосоціальної допомоги. Дослідження кризових станів. Принцип супроводу як основа психосоціальної допомоги кризовій особистості. Кризова інтервенція. Психологічний дебрифінг як форма кризової інтервенції. Подолання як модель вирішення проблем

Література: основна [5; 9; 10; 16; 19] допоміжна [3; 6; 14]

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин									
	денна форма					Заочна форма				
	усь ого	у тому числі				усьог о	у тому числі			
		л	п	лаб	с.р.		л	п	лаб	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Змістовий модуль 1. Психологічне консультування та кризові стани особистості										
Тема 1. Поняття, причини та особливості переживання кризових станів у житті людини	10	2	2	-	6	10	2	-	-	8
Тема 2. Типологія кризових станів	12	2	2	-	8	12	2	-	-	10
Тема 3. Вік як причина життєвої кризи	10	2	2	-	6	10	-	-	-	10
Тема 4. Втрата як причина життєвої кризи	12	2	2	-	8	12	-	-	-	12
Тема 5. Консультування в кризових станах	26	4	4	-	18	26	2	2	-	22
Тема 6. Кризове консультування на службі «Телефон довіри».	10	2	2	-	6	10	-	2	-	8
Тема 7. Кризове консультування клієнтів похилого віку	10	2	2	-	6	10	-	2	-	8
Змістовий модуль 2. COPE-стратегії та ресурси особистості										
Тема 8. Стратегії подолання кризових ситуацій у контексті індивідуальних властивостей особистості	16	2	2	-	12	16	2	-	-	14
Тема 9. Теоретичні основи та стратегії психосоціальної	14	2	2	-	10	14	-	2	-	12

допомоги у ситуації кризи										
Разом	120	20	20	-	80	120	8	8	-	104

5.Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
Змістовий модуль 1. Психологічне консультування та кризові стани особистості		
1	Поняття, причини та особливості переживання кризових станів у житті людини	2/
2	Типологія кризових станів	2/-
3	Вік як причина життєвої кризи	2/-
4	Втрата як причина життєвої кризи	2/-
5	Консультування в кризових станах	4/2
6	Кризове консультування на службі «Телефон довіри»	2/2
7	Кризове консультування клієнтів похилого віку	2/2
Змістовий модуль 2. COPE-стратегії та ресурси особистості		
8	Стратегії подолання кризових ситуацій у контексті індивідуальних властивостей особистості	2/-
9	Теоретичні основи та стратегії психосоціальної допомоги у ситуації кризи	2/2
	Разом	20/8

6. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
Змістовий модуль 1. Психологічне консультування та кризові стани особистості		
1	Поняття, причини та особливості переживання кризових станів у житті людини	6/8
2	Типологія кризових станів	8/10
3	Вік як причина життєвої кризи	6/10
4	Втрата як причина життєвої кризи	8/12
5	Консультування в кризових станах	18/22
6	Кризове консультування на службі «Телефон довіри»	6/8
7	Кризове консультування клієнтів похилого віку	6/8
Змістовий модуль 2. COPE-стратегії та ресурси особистості		
8	Стратегії подолання кризових ситуацій у контексті індивідуальних властивостей особистості	12/14
9	Теоретичні основи та стратегії психосоціальної допомоги у ситуації кризи	10/12
	Разом	80/104

7. Завдання для опрацювання тем дисципліни

Назва теми	Зміст завдання для відпрацювання пропущених занять і невиконаних завдань	Форми контролю	Література	Кількість балів
Змістовий модуль 1. Психологічне консультування та кризові стани особистості				
Тема 1. Поняття, причини та особливості переживання кризових станів у житті людини	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття	Експрес опитування, складання термінологічного словника, підготовка тестів, Психологічне есе: «Криза як зміна життя». Творче завдання: «Криза очима різних людей»	основна [2; 4; 11; 13; 17] допоміжна [3; 7-9; 11]	6
Тема 2. Типологія кризових станів	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття	Експрес опитування, складання термінологічного словника, підготовка тестів, опрацювання методики «Самооцінка емоційних станів» А. Уесман, Д.Рікс. Творчі завдання: 1) практичний кейс «Визнач тип кризи» (робота в групах); 2) «Міф чи факт?»(рольова гра); 3) «Психологічне консультування в кризі» (робота в трійках).	основна [1; 2; 13-14; 22-24] допоміжна [3; 7; 9; 11]	6
Тема 3. Вік як причина життєвої кризи	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття	Експрес опитування, складання термінологічного словника, підготовка тестів, опрацювання методики «Особистісна шкала проявів тривоги» Дж.Тейлора; дати характеристику власному віковому періоду із зазначенням кризових моментів. психологічні есе на тему: «Моя підліткова криза – яка вона?», «Вік 40-ка років як причина кризи для жінки».	основна [6; 15; 18; 21; 22] допоміжна [1; 7; 13]	6
Тема 4. Втрата як причина життєвої кризи	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття	Експрес опитування, складання термінологічного словника, підготовка тестів, Презентація «Робота горя», схарактеризувати (письмово) 3-5 видів утрат та зазначити основні шляхи виходу з них. Творчі завдання: 1) кейс-аналіз «Переживання втрати»; 2) рольова гра «Перша консультація після втрати»; 3) дискусійне завдання «Чи завжди	основна [3; 4] допоміжна [8-9; 11]	6

		криза після втрати має негативні наслідки?»		
Тема 5. Консультування в кризових станах	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття,	Експрес опитування, складання термінологічного словника, підготовка тестів, Творчі завдання: 1) рольова гра «Консультант – клієнт»; 2) дискусія «Чи можна вилікувати психосоматичний розлад лише психологічною допомогою?»; 3) складіть перелік ресурсів підтримки, до яких може звернутися людина, що переживає глибоку кризу; 4) дебати: «Чи всі страхи потрібно усувати?» Наведіть аргументи.	основна [7-8; 12; 20; 22] допоміжна [2; 4-5; 7; 10; 12]	8
Тема 6. Кризове консультування на службі «Телефон довіри».	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття,	Експрес опитування, складання термінологічного словника, підготовка тестів. Вправи «Заборонені фрази», «Алгоритм телефонної консультації». Ділова гра «Профілактика професійного вигорання». Рольова гра «Консультант – абонент»	основна [21; 22; 25] допоміжна [1; 7]	6
Тема 7. Кризове консультування клієнтів похилого віку	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття	Експрес опитування, складання термінологічного словника, підготовка тестів. Аналіз психологічного кейсу «Самотність у старості», рольова гра «Перша консультація», вправа «Міфи та реальність про старість»	основна [19; 21-22] допоміжна [4; 7]	6
Змістовий модуль 2. COPE-стратегії та ресурси особистості				
Тема 8. Стратегії подолання кризових ситуацій у контексті індивідуальних властивостей особистості	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття	Експрес опитування, складання термінологічного словника, підготовка тестів. Творчі завдання: вправа «Моя копінг-скарбничка»; кейс «Яку стратегію обрати?»; робота в групах «Конструктор копінгу»; вправа «Антикризова валіза» («валіза ресурсів»); психологічний портрет людини з високою стресостійкістю та людини з низькою стресостійкістю; дебати на тему: «Що більше впливає на подолання стресу: особистість чи життєві обставини?»; гра	основна [5; 9; 10; 16] допоміжна [3; 6; 14]	8

		«Розподіли стратегії»; аналіз життєвих ситуацій.		
Тема 9. Теоретичні основи та стратегії психосоціальної допомоги у ситуації кризи	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття	Експрес опитування, складання термінологічного словника, підготовка тестів, психологічне есе на тему: «Психологічний вихід із професійних криз», підготовка тренінгового заняття по роботі із кризовими станами клієнтів	Основна [5; 9; 10; 16; 19] допоміжна [3; 6; 14]	8

Індивідуальні завдання

1) підготовки тренінгової програми (3-4 тренінгові заняття) по роботі із кризовим станом людини;

2) техніка «Емоційний портрет людини в кризі». Мета: навчитися розпізнавати психологічні прояви кризового стану. Завдання: уявіть, що до психолога звернулася людина, яка переживає кризу (втрата роботи, розлучення, вимушене переселення, важка хвороба тощо).

Складіть її психологічний портрет, описавши:

- можливі емоції;
- думки;
- поведінкові прояви;
- фізіологічні симптоми;
- потреби людини у цей період.

Після виконання обговоріть, які прояви є найбільш типовими, а які – індивідуальними.

3) створення інформаційного буклету: створіть буклет для клієнтів «Як подолати страх перед важливою подією»;

4) розробіть покроковий алгоритм дій консультанта при виявленні високого ризику суїцидальної поведінки;

5) змодельуйте ситуацію, коли принцип конфіденційності може конфліктувати з необхідністю захисту життя клієнта;

6) практикум «Ресурси подолання втрати». Мета: навчитися визначати внутрішні та зовнішні ресурси клієнта.

Завдання: заповніть таблицю не менше ніж для п'яти різних життєвих ситуацій.

Життєва втрата	Можливі психологічні труднощі	Внутрішні ресурси	Зовнішні ресурси

7) вправа «Дерево кризи». Мета: дослідити структуру кризового стану.

Завдання.

Створіть схему у вигляді дерева:

- коріння – причини виникнення кризи;
- стовбур – основні прояви кризового стану;
- гілки – можливі наслідки;
- листя – внутрішні та зовнішні ресурси, що допомагають подолати кризу;
- плоди – позитивні зміни, яких може досягти людина після успішного подолання кризи.

8) розробка та презентація «Пам'ятки консультанта»: скласти пам'ятку «10 правил збереження психологічного здоров'я консультанта Телефону довіри».

9) розробка та презентація проєкту «Програма психологічної підтримки людей похилого віку». Завдання: створити міні-проєкт «Активне довголіття», який міститиме: мету програми; цільову аудиторію; основні психологічні проблеми; тренінгові вправи або консультативні заходи; способи профілактики самотності, депресії та соціальної ізоляції; критерії оцінювання ефективності програми. Після презентації проєктів проведіть взаємооцінювання за такими критеріями: актуальність; практична цінність; реалістичність реалізації; творчий підхід.

10) Міні-дослідження. Ознайомтеся зі шкалами опитувальника COPE. Визначте, які з них належать до конструктивних, а які – до менш адаптивних стратегій.

11) Створення інфографіки. Підготуйте інфографіку «Стратегії COPE: коли вони допомагають, а коли – ні».

12) Створення пам'ятки «Як обрати ефективну копінг-стратегію?» Вона має містити практичні рекомендації та приклади.

8. Методи навчання

Методи навчання у межах курсу «Кризове консультування особистості» спрямовані на формування у здобувачів освіти здатності до надання необхідної допомоги людям у вигляді рекомендацій щодо розв'язання їхніх психологічних проблем.

У навчальному процесі застосовуються:

- лекційні заняття з елементами проблемного викладу та мультимедійного супроводу;
- практичні та семінарські заняття, що передбачають аналіз кейсів, розв'язання ситуаційних завдань і роботу з реальними кейс-прикладами;
- інтерактивні методи (робота в парах (психолог-клієнт), трійках (психолог-клієнт-спостерігач) з подальшим аналізом, міні-дискусії, рольові ігри, мозкові штурми, ділові ігри), спрямовані на розвиток навичок прийняття спільних командних рішень, творчі завдання;
- самостійна робота студентів за керівництва викладача, що включає опрацювання наукових та аналітичних матеріалів, використання сучасних інформаційних ресурсів.

9. Методи контролю

При вивченні здобувачами вищої освіти курсу «Кризове консультування особистості» застосовуються такі методи оцінювання набутих знань:

- поточний контроль здійснюється під час проведення практичних занять, і має на меті перевірку рівня підготовленості здобувача до виконання конкретної роботи. Поточний контроль реалізується у формі опитування, оцінювання активності на заняттях, розв'язання ситуаційних завдань та кейсів тощо;
- контроль самостійної роботи, представлення презентацій, доповідей, психологічних есе тощо;
- індивідуальне опитування;
- поточне тестування;
- аналіз та оцінювання результатів навчання;
- підсумковий контроль.

10. Питання гарантованого рівня знань здобувачів вищої освіти

1. Поняття кризи.
2. Динаміка кризи.
3. Причини кризи.
4. Психологічні особливості кризи.
5. Особливості переживання кризи
6. Кризові стани за П.П. Горностаєм
7. Поняття про вікові кризи та періодизацію вікового розвитку.
8. Вікові кризи дитинства.
9. Криза новонародженості. Криза першого та третього років життя
10. Криза 6-ти років
11. Підліткова криза
12. Криза юнацького віку
13. Криза середнього віку
14. Криза людей похилого віку
15. Вікові кризи дорослішання та дорослості.
16. Горе як реакція людини на втрату.
17. Сімейні кризи.
18. Хвороба як втрата здоров'я.
19. Професійна криза.
20. Тюремна криза.
21. Клієнти із психосоматичними розладами. Завдання консультанта.
22. Походження психосоматичних розладів. Завдання консультанта.
23. Прояви депресії. Завдання консультанта.
24. Особливості консультування клієнтів, що мають депресивні прояви.
25. Причини суїциду.
26. Підлітковий суїцид. Завдання консультанта.
27. Робота із клієнтами, що мають суїцидальні наміри. Завдання консультанта.
28. Клієнти з тривожною поведінкою.
29. Причини тривожності. Завдання консультанта.
30. Причини страхів і фобій. Робота з клієнтами зі страхами та фобіями.
31. Причини ворожості і агресивності.
32. Робота психолога із ворожо налаштованими клієнтами.
33. Невмотивовані клієнти. Завдання консультанта
34. Робота служби «Телефон довіри».
35. Психогігієнічна та профілактична складова у роботі консультантів «Телефону довіри».
36. Супервізії для консультантів служби «Телефон довіри»
37. Психологічна характеристика старості як періоду життя.
38. Принципи ставлення суспільства до громадян похилого віку.
39. Зміст і специфіка психологічного консультування людей похилого й старечого віку.
40. Процедура психологічного консультування людей похилого та старечого віку.
41. Психологічне консультування людей похилого віку в критичних ситуаціях та кризових станах.
42. Робота психолога з людиною похилого віку, яка помирає
43. Копінг як спосіб справлятися зі стресом.
44. Диспозиційний підхід до подолання стресу.
45. СОРЕ-підхід до подолання стресу.
46. Проблемно-фокусовані / емоційно-фокусовані копінг-стратегії.
47. Дослідження кризових станів.
48. Принцип супроводу як основа психосоціальної допомоги кризовій особистості.

49. Кризова інтервенція.
50. Психологічний дебрифінг як форма кризової інтервенції.
51. Подолання як модель вирішення проблем.
52. Криза вмирання: психологічна готовність до завершення життя.
53. Переживання термінально хворого та його психологічний супровід.
54. Підтримка рідних і близьких людини, що помирає.
55. Тяжка втрата: як завершити роботу горя.

11. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне оцінювання та самостійна робота									Підсумковий контроль	Сума
Змістовий модуль №1							Змістовий модуль 2			
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	Залік	100
6	6	6	6	8	6	6	8	8	40	

T1, T2 ... T9 – теми змістових модулів

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Критерії оцінювання	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	Студент виявляє особливі творчі здібності, глибокі знання навчального матеріалу, що міститься в основних і додаткових рекомендованих літературних джерелах; вміє аналізувати явища, які вивчаються, у їх взаємозв'язку і розвитку; застосовувати теоретичні положення при розв'язанні практичних задач; володіє вмінням надавати чітку аргументовану відповідь на поставленні питання	зараховано
82-89	B	Студент вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно розв'язує вправи, надає лаконічну відповідь майже на всі поставленні питання; самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна	
74-81	C	Студент вміє оперувати необхідним колом понять та категорій; узагальнювати та систематизувати інформацію під керівництвом викладача; в цілому самостійно застосовувати її на практиці; контролювати власну діяльність; виправляти помилки, серед яких є суттєві	
64-73	D	Студент відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень, слабе їх застосування при розв'язанні практичних завдань; аналізує навчальний матеріал за допомогою викладача, надає мало	

		аргументовані відповіді, виправляє не всі помилки, значна кількість яких є суттєвими	
60-63	E	Студент володіє навчальним матеріалом на рівні вищому за початковий, проте має фрагментарне уявлення про деякі поняття та категорії курсу; надає неповне висвітлення змісту питань; має недостатнє вміння зробити аргументовані висновки; відповіді містять значну кількість недоліків і помилок	
35-59	FX	Студент не опанував значну частину матеріалу курсу; не володіє понятійним апаратом; не опрацював базову та допоміжну літературу. Мова не виразна, обмежена, бідна, словниковий запас не дає змогу оформити ідею. Практичні навички на рівні розпізнавання	не зараховано
0-34	F	Студент повністю не знає програмного матеріалу, не працював в аудиторії з викладачем або самостійно; допускає суттєві помилки у відповідях на питання, не вміє застосовувати теоретичні положення при розв'язанні практичних завдань	

12.Методичне забезпечення

Методичне забезпечення навчальної дисципліни «Кризове консультування особистості» включає:

1. Посібники.
2. Опорний конспект лекцій по всіх темах курсу, у тому числі й для самостійного вивчення в електронному вигляді (навчальна платформа Moodle).
3. Завдання та методичні рекомендації до виконання практичних робіт (навчальна платформа Moodle).
4. Пакети контрольних завдань для підсумкового контролю (навчальна платформа Moodle).

13. Рекомендована література

Основна

1. Актуальні проблеми сімейного насильства : монографія / Перцева Т.О., Огоренко В.В., Кожина Г.М., Зеленська К.О., Носов С.Г., Терьошина І.Ф., Гненна О.М., Мамчур О.Й., Тимофєєв Р.М., Шорніков А.В.; за заг. ред. проф. Т.О.Перцевої та проф. В.В. Огоренко. Дніпро, 2021.188 с. <https://library.megu.edu.ua:9443/jspui/bitstream/123456789/6745/1/2021-%d0%90%d0%ba%d1%82%d1%83%d0%b0%d0%bb%d1%8c%d0%bd%d1%96%20%d0%bf%d1%80%d0%be%d0%b1%d0%bb%d0%b5%d0%bc%d0%b8%20%d1%81%d1%96%d0%bc%d0%b5%d0%b9%d0%bd%d0%be%d0%b3%d0%be%20%d0%bd%d0%b0%d1%81%d0%b8%d0%bb%d1%8c%d1%81%d1%82%d0%b2%d0%b0.%20%d0%bc%d0%be%d0%bd%d0%be%d0%b3%d1%80%d0%b0%d1%84%d1%96%d1%8f.pdf>
2. Бабелюк О.В., Гоцуляк Н.С. Психологія травмуючих ситуацій : навч.-метод. посібник. Кам'янець-Подільський: ТОВ "Друкарня "Рута", 2021. 110 с. <https://library.megu.edu.ua:9443/jspui/bitstream/123456789/6689/1/2021-Babeliuk-O.V.-Hotsuliak-N.Ie.-Psykhologhiia-travmuiuchykh-sytuatsii.pdf>
3. Бондаренко М. Посттравматичні стресові розлади. Подолання наслідків / упоряд. Т. Червонна. Київ: ВГ "Шкільний світ", 2015. 176с.

4. Горбунова В. Посттравматичний стресовий розлад (ПТСР) : буклет. Київ: Інститут психічного здоров'я, 2025. 28 с. <https://library.megu.edu.ua:9443/jspui/handle/123456789/6701>
5. Кокун О. М. Життєстійкість і резильєнтність людини в сучасному світі: теорія, дослідження, практика : монографія. Київ : Інститут психології імені Г. С. Костюка НАПН України, 2025. 214 с. <https://library.megu.edu.ua:9443/jspui/bitstream/123456789/6754/1/2025-%d0%9c%d0%be%d0%bd%d0%be%d0%b3%d1%80%d0%b0%d1%84%d1%96%d1%8f %d0%9a %d0%be%d0%ba%d1%83%d0%bd.pdf>
6. Корнієнко В. В., Шевяков О. В., Сергієні О. В. Соціально-психологічна реабілітація особистості: навч. посібник. Дніпро : ДДУВС, 2023. 56 с. <https://library.megu.edu.ua:9443/jspui/bitstream/123456789/6651/1/2023-%d0%a1%d0%9e%d0%a6%d0%86%d0%90%d0%9b%d0%ac%d0%9d%d0%9e-%d0%9f%d0%a1%d0%98%d0%a5%d0%9e%d0%9b%d0%9e%d0%93%d0%86%d0%a7%d0%9d%d0%90%20%d0%a0%d0%95%d0%90%d0%91%d0%86%d0%9b%d0%86%d0%a2%d0%90%d0%a6%d0%86%d0%af.pdf>
7. Магдисюк Л. І. Основи психологічного консультування : навч. посібник. Луцьк : Вежа-Друк, 2025. 356 с. https://library.megu.edu.ua:9443/jspui/bitstream/123456789/6541/1/2025-osn_psy_kons.pdf
8. Магдисюк Л. І., Федоренко Р. П. Основи психологічного консультування : навч. посібник. Луцьк : Вежа-Друк, 2022. 360 с. <https://library.megu.edu.ua:9443/jspui/bitstream/123456789/6538/1/2022.pdf>
9. Мікієнко Н., Гершанов О. Шлях до зцілення: основи роботи з наслідками травматичних подій : посібник. Київ, 2023. 77 с. <https://library.megu.edu.ua:9443/jspui/bitstream/123456789/6692/1/2022-%d0%9f%d0%be%d1%81%d1%96%d0%b1%d0%bd%d0%b8%d0%ba %d0%9e%d0%a1%d0%9d%d0%9e%d0%92%d0%98-%d0%a0%d0%9e%d0%91%d0%9e%d0%a2%d0%98-%d0%97-%d0%9d%d0%90%d0%a1%d0%9b%d0%86%d0%94%d0%9a%d0%90%d0%9c%d0%98-%d0%a2%d0%a0%d0%90%d0%92%d0%9c%d0%90%d0%a2%d0%98%d0%a7%d0%9d%d0%98%d0%a5-%d0%9f%d0%9e%d0%94%d0%86%d0%99.pdf>
10. Никоненко О., Шинкаренко Ю. Дослідження впливу копінг-стратегій майбутніх психологів на їх особистісну готовність до професійної діяльності. Вчені записки Університету «КРОК». 2026. № 1(81). С.478-487. <https://library.megu.edu.ua:9443/jspui/bitstream/123456789/6800/1/2026-%d0%90%d0%b2%d1%82%d0%be%d0%ba%d0%be%d0%bf%d0%b8%d1%8f%2b%d0%92%d1%87%d0%b5%d0%bd%d1%96%2b%d0%b7%d0%b0%d0%bf%d0%b8%d1%81%d0%ba%d0%b8%2b%e2%84%961%2881%29%2b%d0%b4%d0%be%d0%bf%d0%be%d0%b2%d0%bd%d0%b5%d0%bd%d0%b8%d0%b9%2b24.04.2026-478-487.pdf>
11. Остополець І. Ю., Мостова Т. О. Психологія стресу і фрустрації : навч. посібник : Запоріжжя: Мелітопольський держ. пед. ун-т ім. Богдана Хмельницького, 2025. 179 с. <https://library.megu.edu.ua:9443/jspui/bitstream/123456789/6700/1/2025-0063997.pdf>
12. Панчук Н. П. Основи психокорекції особистості дитини : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2021. 282 с. URL:<https://library.megu.edu.ua:9443/jspui/bitstream/123456789/6298/1/2021-Panchuk-N.P.-Osnovy-psykhokorektsii-osobystosti-dytyny.pdf>
13. Перша психологічна допомога в гострих стресових ситуаціях: навч.-практич. посібник / за заг. ред. д-ра юрид. наук, проф. О.А. Моргунов ; О. І. Федоренко та ін. ; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків : ХНУВС, 2022. 84 с. https://library.megu.edu.ua:9443/jspui/bitstream/123456789/6760/1/2022-Persha_psykholohichna_dopomoha_v_hostrыkh_stresovykh_sytuatsiiakh.pdf

14. Посібник із психічного здоров'я і психосоціальної підтримки на рівні громад в умовах надзвичайної ситуації та переміщення населення : посібник / авт. колектив. МОМ, Женева, 2022. 232 с. <https://library.megu.edu.ua:9443/jspui/handle/123456789/6506>
15. Психологічна допомога дітям в умовах воєнного стану : довідник вихователів дошкільних навчальних закладів і вчителів загальноосвітніх навчальних закладів / Н. В. Пророк, С. Т. Бойко, О. В. Гнатюк, О. І. Купрєєва, В. І. Полякова, О. А. Столярчук, Л. Г. Царенко, О. Ю. Чекстєре ; за ред. Н. В. Пророк. Київ, 2022. 155 с. https://library.megu.edu.ua:9443/jspui/bitstream/123456789/6746/1/2022-%d0%94%d0%be%d0%b2%d1%96%d0%b4%d0%bd%d0%b8%d0%ba_%281%29_2022.pdf
16. Психологічна резильєнтність особистості в умовах війни: колективна монографія / авт. кол. : Ю. Ю. Чистовська та ін.; за заг. ред. Ю. Ю. Чистовської, О. В. Куліш. Черкаси: ЧНУ імені Б. Хмельницького, 2024. 168 с. <https://library.megu.edu.ua:9443/jspui/bitstream/123456789/6752/1/2024-%d0%9c%d0%be%d0%bd%d0%be%d0%b3%d1%80%d0%b0%d1%84%d1%96%d1%8f%20%d0%ba%d0%be%d0%bb%d0%b5%d0%ba%d1%82%d0%b8%d0%b2%d0%bd%d0%b0.pdf>
17. Психологія стресу та стресових розладів : навч. посібник / уклад. О. Ю. Овчаренко. Київ : Університет «Україна», 2023. 266 с. https://library.megu.edu.ua:9443/jspui/bitstream/123456789/6603/1/2023-psihologija_stresy_2023_compressed.pdf
18. Руда О., Гніда Т. Як допомогти учням і батькам у часи війни : посібник. Київ, 2023. 200 с. <https://library.megu.edu.ua:9443/jspui/bitstream/123456789/6750/1/2023-%d0%af%d0%ba%20%d0%b4%d0%be%d0%bf%d0%be%d0%bc%d0%be%d0%b3%d1%82%d0%b8%20%d0%b2%20%d1%87%d0%b0%d1%81%20%d0%b2%d1%96%d0%b9%d0%bd%d0%b8.pdf>
19. Сердюк Л. З. Психологічні технології сприяння позитивному психічному здоров'ю різних верств населення України в умовах воєнного стану та післявоєнного відновлення : практичний посібник / Л. З. Сердюк, І. В. Данилюк, О. А. Чиханцова, В. В. Турбан, та ін.; за ред. Л. З. Сердюк. Київ : Інститут психології імені Г. С. Костюка НАПН України, 2024. 168 с. https://library.megu.edu.ua:9443/jspui/bitstream/123456789/6753/1/2024-%d0%9f%d1%80%d0%b0%d0%ba%d1%82%d0%b8%d1%87%d0%bd%d0%b8%d0%b9%20%d0%bf%d0%be%d1%81%d1%96%d0%b1%d0%bd%d0%b8%d0%ba_2024.pdf
20. Сердюк Л. З. Самодетермінація психологічного благополуччя особистості : монографія / Л. З. Сердюк, І. В. Данилюк, В. В. Турбан, О. І. Пенькова, Н. Д. Володарська [та ін.]; за ред. Л. З. Сердюк. Київ – Львів : Видавець Вікторія Кундельська, 2021. 236 с. https://library.megu.edu.ua:9443/jspui/bitstream/123456789/6744/1/2021-Serdjuk_Monography.pdf
21. Столярчук О. А. Життєві кризи особистості : психологічний путівник : навч. посібник / О. А. Столярчук. Кременчук : Вид-во «НОВАБУК», 2023. 126 с. - https://library.megu.edu.ua:9443/jspui/bitstream/123456789/6749/1/2023-O_Stoliarchuk_ZKO_FPSRSO.pdf
22. Тихон Д., Гергут Г., Ботез І., Сучевяну Д. Інтервенція в кризу : практ. посіб. ; перекл. К. Литвиненко. Клуж-Напока, 2022. 16 с. <https://library.megu.edu.ua:9443/jspui/bitstream/123456789/6784/1/2022-%d0%86%d0%bd%d1%82%d0%b5%d1%80%d0%b2%d0%b5%d0%bd%d1%86%d1%96%d1%8f-%d0%b2-%d0%ba%d1%80%d0%b8%d0%b7%d1%83.-%d0%9f%d1%80%d0%b0%d0%ba%d1%82%d0%b8%d1%87%d0%bd%d0%b8%d0%b9-%d0%bf%d0%be%d1%81%d1%96%d0%b1%d0%bd%d0%b8%d0%ba-2-UKR.pdf>
23. Чорней М., Галкіга К., Трикоз О. Інтегровані методи кризового втручання та соціального впливу в сучасній психотерапевтичній і консультативній практиці. Psychology Travelogs, 2026, № 1. С. 36-51. <https://library.megu.edu.ua:9443/jspui/bitstream/123456789/6755/1/2026-Psychology%2bTravelogs%2b1-2026%2b36-51.pdf>

24. Чугуєва І. Є., Мухіна Л. М., Ляшко А. В. Психологія екстремальних ситуацій. Методичні рекомендації до самостійної роботи студентів. Миколаїв: НУК ім. адмірала Макарова, 2022. 105 с. <https://library.megu.edu.ua:9443/jspui/bitstream/123456789/6691/1/2022-OK-14.-MR.-Psihologiya-ekstremalnih-situacij.pdf>

25. Як допомогти особистості в період переходу від війни до миру: соціально-психологічний супровід : практ. посіб. / за наук. ред. Т. М. Титаренко, М. С. Дворник ; Національна академія педагогічних наук України, Інститут соціальної та політичної психології. Кропивницький : Імекс-ЛТД, 2022. 154 с. <https://library.megu.edu.ua:9443/jspui/bitstream/123456789/6785/1/2022-0052998.pdf>

Додаткова

1. Діти та війна. Навчання технік зцілення. Для дітей віком від 8 до 18 років / Патрік Сміт, Атле Дирегров, Вільям Юле / пер. з англ. О. Антонішин; наук. ред. К. Явної. Львів : Галицька Видавнича Спілка, 2022. 108 с. https://library.megu.edu.ua:9443/jspui/bitstream/123456789/6759/1/2022-Children_and_War_2022_Book.pdf

2. Карамушка Л. М., Снігур Ю.С. Психологія вибору копінг-стратегії керівниками освітніх організацій : монографія. Київ : Інститут психології імені Г.С. Костюка НАПН України, 2024. 188 с. <https://library.megu.edu.ua:9443/jspui/bitstream/123456789/6797/1/2024-monographia.pdf>

3. Кузьо О. Основи психологічної практики : навч. посібник. Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ, 2022. 124 с. <https://library.megu.edu.ua:9443/jspui/bitstream/123456789/6569/1/2022-%d0%9e%d1%81%d0%bd%d0%9f%d1%81%d0%b8%d1%85%d0%9f%d1%80%d0%b0%d0%ba%d1%82 %d0%9a%d0%a3%d0%97%d0%ac%d0%9e 26-04-22.pdf>

4. Лабораторія успіху в роботі з людьми похилого віку: практичні рекомендації / уклад. : Н. Є. Тимошенко, Н. Ф. Романова. Київ: Вид-во ТОВ РПА «51 Паралель», 2023. 114 с. https://library.megu.edu.ua:9443/jspui/bitstream/123456789/6786/1/2023-Laboratoriia_uspikhu.pdf

5. Магдисюк Л.І., Федоренко Р.П. Основи психологічного консультування : навчальний посібник. Луцьк : Вежа-Друк, 2022. 360 с.

6. Михальчук Ю., Камінська О. Емоційна стійкість особистості: сутність та складові феномену. *Міжнародні тенденції та перспективи розвитку в освіті та науці в умовах глобалізації : Збірник тез доповідей учасників Міжнародної науково-практичної конференції до 100-річчя від дня народження академіка Степана Дем'янчука* (м. Рівне, 13 листопада 2025 р.). Рівне, 2025. Ч І. 340 с. С. 206-207.

7. Михальчук Ю.О. Базові концепти психологічного консультування та психотерапії ВПО. *Інноваційні дослідження та перспективи розвитку науки і техніки у XXI столітті : збірник тез доповідей учасників Міжнародної науково-практичної конференції до 30-річчя Приватного вищого навчального закладу «Міжнародний економіко-гуманітарний університет імені академіка Степана Дем'янчука»*. Рівне, 19 жовтня 2023 р. у 4 т. Рівне : О.Зень, 2023. 275 с. С. 164-166.

8. Михальчук Ю.О. Наративи війни ВПО: досвід консультування та психотерапії. *ГАБІТУС : Науковий журнал*. Випуск 39. Одеса : Видавничий дім «Гельветика». 2022. 282 с. С. 170-174. http://habitus.od.ua/journals/2022/39-2022/39_2022.pdf

9. Невидимі наслідки війни. Як розпізнати? Як спілкуватись? Як допомогти подолати? : довідник / за заг. ред.: К. Возніцина, Л. Литвиненко. Київ, 2023. Вид. 2. 164 с. <https://library.megu.edu.ua:9443/jspui/bitstream/123456789/6748/1/2023-Nevidimi-naslidki-viyni-2023-1.pdf>

10. Стельмах О.В. Основи психокорекції : конспект лекцій. Львів : ЛДУ БЖД, 2023. 120 с. URL:<https://library.megu.edu.ua:9443/jspui/bitstream/123456789/6300/1/2023-%d0%9e%d1%81%d0%bd%d0%be%d0%b2%d0%b8%20%d0%bf%d1%81%d0%b8%d1%85%d0%be%d0%ba%d0%be%d1%80%d0%b5%d0%ba%d1%86%d1%96%d1%97%20%d0%ba%d0%be>

[%d0%bd%d1%81%d0%bf%d0%b5%d0%ba%d1%82%20%d0%bb%d0%b5%d0%ba%d1%86%d1%96%d0%b9.pdf](#)

11. Техніки опанування стресу : Пам'ятка для працівників на місцях / уклад. : Т. Федотова, А. Мелоян, А. Кіян ; за ред. В. Чернобровкіної ; Нац. ун-т «Києво- Могилянська академія». Київ : НаУКМА, 2023. 24 с.
<https://library.megu.edu.ua:9443/jspui/bitstream/123456789/6695/1/2023-tekhniky-opanuvannia-stresu.pdf>

12. Цільмак О. М. Технології психологічного консультування : підручник / підрозд. 2.4.2 у співавт. з А. Д. Онішкевич. Одеса : Астропринт, 2023. 212 с. з іл. Серія «Психотехнології». URL:<https://library.megu.edu.ua:9443/jspui/handle/123456789/6540>

13. Шабловська О. Терапевтичні казки для дітей, які стикнулися з війною: книга збірник терапевтичних казок. Київ, 2023. 69 с.
URL:<https://library.megu.edu.ua:9443/jspui/handle/123456789/6779>

14. Pettit J.A., Beattie S., Roberts R., Callow N. Mapping resilience: Development of the resilience process scales (RPS) and resilience profiles during adversity. *PLoS One*. 2026. Vol. 21(2). doi:10.1371/journal.pone.0341581

14. Інформаційні ресурси

1. Етичний кодекс психологів-консультантів. Асоціація психологічного консультування та травматерапії. – Режим доступу: <https://www.psycounseling.org/ethics>

2. Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського: www.nbuv.gov.ua

3. Про затвердження Положення про психологічну службу у системі освіти України: Наказ МОН України від 22.05.2018 № 509. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0885-18>

4. Про затвердження Порядку застосування методів психологічного і психотерапевтичного впливу: Наказ МОЗ України від 15.04.2008 № 199. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0577-08>

5. Google Академія: <http://scholar.google.com.ua>